

Snímka Ľadové peklo, ktorú uvedie Art Film Fest v závere, zaujala na tohtoročnom festivale v Cannes.

Nápad na film prišiel z fotografie Marsu

Pochádza z brazílskeho Sao Paula, ale už približne dekádu žije v Spojených štátoch amerických. Prezývku Joe si zvolil najmä preto, lebo v Amerike by pravdepodobne jeho krstné portugalské meno poplietli. Joe Penna sa zaujíma o viacero vecí, nielen o film. Teraz do svojej zbierky pridal aj severskú drámu takmer bez slov v hlavnej úlohe s Madsom Mikkelsenom.

Aký máte dojem z festivalu a čo hovoríte na jeho atmosféru?

Priletel som len včera večer a teraz som po prvýkrát vonku. Ešte som si nenavykol na časový posun. Ale toto počasie mi vyhovuje. Páči sa mi slnko a tiež mám rád tieto krásne stromy všade naokolo v parku. Som prvýkrát na Slovensku, vlastne prvýkrát v tejto časti sveta.

Plánujete sa sem niekedy v budúcnosti vrátiť?

Nie, som tu poslednýkrát. Ale nie, samozrejme si robím srandu (smiech). Veľmi sa teším na niektoré filmy, ktoré

tu uvidím. Veľmi sa mi tu páči a hráte kvalitné snímky.

Čo z programu ste si vybrali?

Konkrétne by som rád videl dve časti dnešného programu. Obe sú diskusie. Prvou z nich je rozprava s Michalom Havranom nazvaná Čas, ktorý sme žili priamo tu v Kulturparku. Druhou je diskusia o pripravovanej minisérii Trhlina, ktorá adaptuje súčasnú slovenskú prózu Jozefa Kariku.

Keď som sa pripravovala na tento rozhovor, zistila som, že vaša kariéra je

rozdelená medzi YouTube kanály, televízne projekty a aj celovečerné filmy. Ktorú z týchto oblastí preferujete?

Je ťažké vybrať si len jednu. Všetky sú veľmi odlišné a špecifické. Môj kanál na YouTube mal nedávno svoje dvanáste výročie. S tým prostredím som bol prepojený veľmi dlho a vlastne stále som. Mám pocit, že je to miesto, kde som vyrástol, kde som sa naučil svoje remeslo. Natáčanie celovečerných filmov je pre mňa nová a vzrušujúca výzva. Nevieť sa dočkať, keď v nej budem môcť pokračovať.

Váš kanál MysteryGuitarMan má obrovskú popularitu. Prekvapilo vás to?

Nikdy som si nemyslel, že to zájde až tak ďaleko. Teraz má kanál skoro štyri milióny videní a približne tri milióny odberateľov. Nikdy by som nepovedal, že ich bude tak veľa. Keď som začínal, nebolo na YouTube toľko ľudí. Pred rokmi tú stránku takmer nikto nepoznal. Úspech ma veľmi zaskočil.

pokračovanie na str. 2

Foto: Ľubor Bachratý

Z Luníka IX do srdca Košíc

Pred desiatimi rokmi som zažil iba Luník IX. Treskúca zima. Tri dni nakrúcania do oceneného filmu Ulricha Seidla IMPORT – EXPORT. Vďaka filmovému festivalu Art Film Fest teraz môžem oceniť a obdivovať aj „zvyšok“ Košíc. Na úvodnom ceremoniáli v Kunsthallo na mňa nezapôsobil najviac pán s pekným slovenským menom Pellegrini aj s jeho osobnými strážcami, ale dcéra Agnieszky Holland Kasia Adamik, ktorá vyzvala všetkých, aby prejavili solidaritu s jej ukrajinským kolegom – režisérom Olegom Sencovom, ktorého pred tromi rokmi s pochybným odôvodnením odsúdili v Rusku na 20 rokov väzenia, a ktorý už mesiac drží hladovku ohrozujúcu jeho život. Krátky rozhovor na túto tému s Alexejom Germanom ml. nebol veľmi priateľský, lebo sa domnieval, že to všetko je iba západná propaganda. Keďže som zdvorilý človek, rozhodol som sa nepožiadat ho, aby svojmu priateľovi Putinovi pripomenul, že musí Ukrajine vrátiť Krym.

A potom už len veľkolepá cesta svetom filmu, pretože filmy, ktoré vybral Peter Nágel, sú výbušnou trhavinou proti všetkým predsudkom. Osamelá, smrtiaca fava v Izraeli, Ninino zúfalstvo v Poľsku, homosexuálny Róm v Bukurešti, srbský vojnový zločinec, pakistanský stredovek v Osle, Guinea-Bissau v Reykjavíku, vybuchujúce sliedky v Turecku, mimoriadne dramatický všedný deň s vystresovanou matkou v Budapešti, vzbúrená Indonézia, Indiáni v brutálnej depresii, Slovák Laco, ktorý ušiel do Viedne a Katka potácajúca sa na okraji priepasti...

Bez dychu vychádzam z kina, kde stojí žena, ktorá rýchlo vyfajčí cigaretu za 30 sekúnd, za 10 minút do seba hodí obed, a potom znova v tmavom kine kliká titulky: Monika Krajčiová, zastupujúca všetkých úžasných spolupracovníkov skrytých niekde v pozadí, až vďaka ktorým sa tento festival stáva skutočným sviatkom rozumu a citu. Patrí im potlesk a srdečná vďaka.

P.S.: Okamžite oslobodte Olega Sencova a Kirilla Serebrenikova!!!!

Otto Reiter
VIENNALE

Ľadové peklo

Založili ste aj druhý kanál. Prečo?

Hlavným dôvodom bolo rozdelenie dvoch odlišných typov projektov. Jeden ostal klasický a ten druhý som využíval na experimentálnejšie záležitosti. Bolo to niečo nie vždy úplne hotové. Je to úplne iné médium. Každý z nich má iný štýl. Jeden z nich je viac-menej testovací. Nazval by som ho pieskoviskom. Na ňom si môžem skúšať rôzne veci. Môžem skúsiť také alebo onaké video. Tiež som tam nahrával videá zo zákulisia.

Jedno z vašich videí premietli aj v americkej CNN, v nemeckej televízii a inde. Povedali vám o tom vopred?

Áno, pustili mi to tam. O vysielaní v CNN som vedel, no ostatné televízie ma vôbec neinformovali. Dozvedel som sa to tak, že mi jeden z fanúšikov napísal: „Počuj,

Joe, práve som Ťa videl v telke.“ Bolo to bizarné.

Okrem YouTube kanálu pokračujete v práci na televíznych projektoch. Jeden z nich vám uviedli aj na Young Lions v Cannes. Prihlásili ste sa alebo vás priamo oslovili?

Stalo sa to veľmi podobným spôsobom ako ostatné veci v mojom živote, ktoré som tu spomínal. Zrazu mi niekto povedal, že som v programe festivalu v Cannes. Hovorili, že moju reklamu vybrali a že budem musieť letieť do Francúzska. Ja som im povedal, že tam letieť nemôžem. Nemôžem sa len tak zdvihnúť a odísť. Nakoniec som ale mohol, tak som šiel.

Váš krátky film Turning Point vybrali na Tribeca Film Festival v New Yorku.

Je vždy veľmi ťažké dostať film na festival.

Museli sme sa prihlásiť na veľmi veľa z nich a bola medzi nimi aj Tribeca. Keď sa nám odtiaľ ozvali, bolo to úžasné, keďže bol medzi tými, o ktoré sme stáli najviac. Podobne to bolo s Cannes a mojím debutom. V podstate sme sa prihlásili na všetky festivaly, ktoré existujú. Ak nejaký existuje, boli sme tam. Niektorým sme však po prijatí na Tribecu museli povedať nie, keďže jednou z požiadaviek tých druhých festivalov bolo, aby sme na nich mali premiéru.

Podme sa však porozprávať o vašom filme Ľadové peklo, ktoré tento rok uvádza Art Film Fest. Čítala som niekde, že film je veľmi odlišný od vašej videotvorby na internete. Aký je za ním príbeh?

V tomto filme nie je tak veľa dialógov v porovnaní s mojou predošlou tvorbou, máte pravdu. Dobré ste si spravili svoju domácu úlohu. Nápad som pôvodne dostal, keď som videl na internete jednu fotku. Bol to záber planéty Mars. Boli tam nejaké stromy a zdalo sa to byť náročné miesto na život. Ale dalo sa na ňom prežiť. Potom som si pomyslel, že na tomto mieste by sa dobre natáčal tzv. survival film. Bolo by skvelé, keby tu niekto stroskotal a bol by sám. Tak sme spolu s kamarátom napísali scenár. S ním sme šli za naším agentom a jemu sa námet zapáčil. Povedal nám: „Je to super príbeh, ale počuli ste už o filme Marfan? Ten má čoskoro premiéru.“ Tak sme museli zmeniť Mars na ľadovú divočinu.

Hlavnú postavu vo filme stvárňuje Mads Mikkelsen. Ako ste ho získali?

Mads a ja sme spolu raz volali asi dve hodiny. Pýtal sa ma na konkrétne scény a prečo som ich napísal daným spôsobom. Jednoducho sme si sadli. Naš príbeh nie je

napísaný pre konkrétneho herca či herečku. Chceli sme ho napísať tak neurčito, ako to len šlo. Nemusel to byť ani muž. Mohol to byť hocikto. Nedali sme mu na prst obrúčku, ani fotky do izby. Chceli sme, aby si diváci vytvorili vlastný príbeh o tom, kto tento človek je. Film ukazuje, čo robí. To, kým je, nechávam na divákoch a ich predstavivosti.

Film ste natáčali na Islande.

Áno, je to neskutočne krásna krajina.

Žijete v Amerike, ako teda hodnotíte súčasný americký film?

Páči sa mi tá rôznorodosť. Sú tu veľké trháky aj malé intímne drámy, na ktorých badať vplyv európskych filmov. Veľmi sa mi páčil Prízrak a tiež Ex Machina. Vlastne aj môj ďalší film by sa mal odohrávať v rakete.

Barbora Gvozdjaková

Film zo sekcie Okolo sveta hrajú:

22. júna: 16:30
Kunsthalle

23. júna: 19:00
Kino Slovan

Festivalový tím odporúča**Dychberúci triler aj minimalistická dráma z americkej nezávislej produkcie**

Je náročné preferovať dva filmy z kolekcie siedmich, ktorá vznikla z viac ako stovky filmov. Tým pádom považujem každý jeden film v sekcii American Indies za svojim spôsobom jedinečný, a to nielen z hľadiska žánrového zaradenia. Špeciálnu pozornosť však každoročne venujem začínajúcim autorom. Ak by som mal teda odporučiť len dva filmy, budú to debuty *Veľmi temné obdobie* a *Lucky*. Prvý je dychberúci triler, druhý je minimalistická dráma.

Veľmi temné obdobie vizuálne podmanivým spôsobom zobrazuje, ako jedna nešťastná situácia dokáže nadobro zmeniť povahu mladého človeka. Film by sa dal jednoducho pomenovať aj ako tínedžerská nočná mora. Veľmi dobre vybudovaná atmosféra stavia predovšetkým na pomalej, no v žiadnom momente nepoľavujúcej gradácii napätia. Miestami sa až ťažko

verí, že tento napínavý triler, ktorý možno takisto vnímať ako meditáciu nad stratou nevinnosti, je celovečerným debutom. Žiadny fanúšik psychologického trileru by tento film nemal vynechať.

Lucky je pre mňa veľmi špeciálny film. Ak si človek prečíta jeho synopsu, tak sa asi rozhodne na film neísť. A priznám sa, spočiatku som uvažoval podobne. Napokon ma presvedčili mená David Lynch vo vedľajšej úlohe a známy herec John Carroll Lynch ako debutujúci režisér. Vskutku ide o minimalistický film, v ktorom sa toho veľa neudeje. Ale vďaka neprekonateľnému hereckému výkonu Harry Dean Stanton a neho vyžaruje neuveriteľná energia. Stanton je nositeľom drámy, humoru, no predovšetkým zásadných myšlienok o živote a smrti. Ak k nim divák prenikne, ak ich precíti, ostanú v ňom a film veľmi ocení.

Lucky

Veľmi temné obdobie

Návštevou tohto filmu vzdá divák poctu skvelému hercovi, ktorý sa bohužiaľ nedožil jeho uvedenia do kín. Harry Dean Stanton, známy napríklad z *Twin Peaks* či *Paríž Texas* opustil tento svet necelé tri mesiace pred premiérou vo veku 91 rokov. No ako sám vo filme hovorí: „Všetko zanikne

v temnote... prázdne. Nikto neunikne a každý ostane s... ničím. To je všetko, čo tam je.“ A čo s tým teraz robíš? Stanton dodáva: „Smiať sa!“

Daniel Vadocký
zostavovateľ sekcie American Indies

Desivá skladačka o napätých rusko-ukrajinských vzťahoch vás zatlačí do stoličky.

Sergej Loznica prináša svoj nový film s výsostne aktuálnou témou

Ako dlho je po konkrétnych historických udalostiach vhodné začať sa o nich rozprávať? Kedy ich má začať reflektovať vybraná forma umenia? Toto rozhodnutie je vždy ťažké. Najnovšie sa k týmto tvorcom pridal Sergej Loznica. Jeho novinka prachom určite nezapadne. Nie je to však film pre každého diváka, Donbas totiž predpokladá vnímavého pozorovateľa.

Loznica, pôvodom bieloruský režisér a matematik, sa rozhodol spracovať a divákovi priniesť svoj veľmi osobitý pohľad na situáciu v oblasti Donbasu, na hranici medzi Ruskom a Ukrajinou. Diváka vystavuje krutej realite od začiatku až po tiché titulky na konci filmu. Nechá veľa priestoru na zamyslenie sa a to je potrebné. Režisér totiž ani zďaleka nepodáva publiku vysvetlenia na striebornom podnose. Každý sa k nim musí dopracovať individuálne. Iba tak pochopí vážnosť aktuálnej situácie.

Snímka bola vybraná ako otvárací film v sekcii Un Certain Regard na tohtoročnom festivale vo francúzskom Cannes. Režisér Loznica si odniesol Cenu pre najlepšieho režiséra v tejto sekcii. Príbeh filmu sa

sústreďuje na vojnu odohrávajúcú sa na východnej Ukrajine prostredníctvom viacerých príbehov jej obyvateľov. Vytvára kruhovú štruktúru, kde jednotlivé dejové línie predstavuje a neskôr sa k nim vracia. Pozerá sa na ne detailnejšie. Podobne ako v predošlom filme Krotká, aj v Donbase zobrazuje Loznica štátny aparát, ktorý nie je ochotný ustúpiť ani o krok. Môžete si byť akokoľvek istí, že stojíte na správnej strane sporu, presvedčia vás o opak. Keď sa rozhodnú, že vás zničia, urobia to. A to bez mihnutia oka. Filmu sa tiež darí spochybníť diváka, že žiadna historická situácia nie je čiernobiela. V konečnom dôsledku však jedna strana problému vychádza horšie.

www.outnow.ch

Vojnový konflikt na Ukrajine prebieha takmer bez prestávky už štyri roky. Na jednej strane stoja vojenské sily ukrajinskej vlády a na druhej proruskí, Putinom podporovaní separatisti. Loznica prezentuje situáciu ako absurdnú hororovú šou. Nevyhýba sa však ani silným a priamym konfrontáciám oboch strán. Medzi tie najsilnejšie patrí scéna, kedy sa početný dav pustí do nepriateľského ukrajinského dobrovoľníka.

Výhoda takejto filmovej skladačky je v tom, že počet jej čriepkov nie je presne určený. Jeho autori ho môžu skončiť v momente, ktorý vyhovuje práve im. Formát hrá v ich prospech. Ruskú agresiu však prináša v pôsobivých a súčasne smutných

momentoch. Nechýbajú ani tragikomické prvky, ktoré pôsobia na prvý pohľad šťastne a milo. Za veľkými úsmevmi presvitá najmä veľká pretváрка.

Film sa zrodil z hlbokéj traumy z nezmyselnej vojny, ktorej koniec je, zdá sa, v nedohľadne.

Barbora Gvozdjaková

Film zo sekcii Európske zákutia hrajú: **22. júna: 11:30**
Kino Slovan

Trhlina bude seriál nielen do televízie, ale aj do kina

Televízia JOJ má v rukáve ambiciózny projekt. Trojdielna televízna miniséria Trhlina v réžii Petra Bebjaka vzniká podľa rovnomennej knihy oceňovaného slovenského autora Jozefa Kariku. Natáčanie je ukončené, mysteriózny triler je momentálne v rukách strihačov a tvorcovia ho dnes na Art Film Feste prvýkrát predstavia verejnosti.

Tí, čo Karikov román čítali, a nie je ich vôbec málo, veď na Slovensku sa zatiaľ predalo viac ako 150-tisíc kníh tohto autora, si už na jeho filmové spracovanie zaručene brúsia zuby. Trojdielna miniséria bude prestrihaná aj pre kiná, diváci ju teda budú môcť oceniť aj na veľkom plátne.

Po Trhlíne filmári siahli prirodzene preto, že je knižným bestsellerom. A zaujala nielen ich, ale aj televíziu. Obľúbený spisovateľ a oceňovaný režisér by teda mohli byť zárukou, že pôjde o kvalitný projekt a divák oň prejaví záujem. Navyše, ide o temnú žánrovku a krimi či triler sú bez preháňania Bebjakovou doménou.

Kriminálna séria Za sklom, ktorú režíroval pre televíziu JOJ, kvalitatívne predčí

tuzemskú seriálovú tvorbu. Navyše, nedávno sa podaril ojedinelý úspech, keď Ben Affleck a Matt Damon kúpili práva na minisériu Spravedlnosť realizovanú Bebjakom v Čechách. Očakávania od Trhlíny sú teda prirodzene veľké. „Je to iné ako Za sklom. Trhlina vychádza z knihy a je mnoho ľudí, ktorí ju čítali, preto sme sa snažili byť čo najvernejší. Samozrejme, nie všetko, čo je napísané sa dá aj natočiť,“ hovorí režisér.

Premisa príbehu je podľa neho jednoduchá. „Trhlina je o človeku, ktorý pátra po tajomných zmiznutiach ľudí v pohorí Tribeč a počas toho, ako získava jednotlivé stopy, stretáva ďalších ľudí, ktorí záhadám veria alebo nie. Chceli sme vytvoriť mysteriózny triler pre televíziu, čo je v rámci televíznych

D.N.A. Production

žánrov, ktoré sa realizujú na Slovensku výnimočne,“ približuje Peter Bebjak.

Mozaika „najväčšej záhady Slovenska“ sa začne vynárať v momente, kedy nezamestnaný mladík Igor objaví záznamy výpovedí psychiatrického pacienta Waltera Fischera. Ten pred niekoľkými rokmi zmizol, nezvestný bol však len dva mesiace. Jedného dňa sa doráňaný a popálený objavil, svoj zvláštny zážitok však utopil v nepamäti. Fisher nikdy neobjasnil, kde bol a čo sa mu stalo. Igor teraz zisťuje, že ani zďaleka nebol jediný. K mladíkovi odhodlanému rozlúštiť záhadu sa pridá jeho priateľka, konšpirátor Andrej a skeptik Dávid a všetci štyria vstúpia priamo do centra

mysterie, do tribečských lesov, kde na svoju zvedavosť doplácajú...

Prvé zábery z Trhlíny predstaví na festivale režisér Peter Bebjak s producentom Rastislavom Šestákcom a hercom Matejom Marušinom.

Roberta Tóthová

Diskusia k projektu Trhlina bude: **22. júna: 14:00**
Kulturpark 2 JOJ Cinema

Art Film Fest prinesie v exkluzívnej predpremiére tri časti pripravovaného dokumentárneho cyklu.

Filmy o expremiéroch mapujú moderné dejiny

Expremiéri je cyklus autorských dokumentov o bývalých slovenských predsedoch vlády očami mladých filmárov. Producenti Mátyás Prikler a Zora Jaurová sa inšpirovali českou dokumentárnou sériou, ktorá vznikla v roku 2013.

Čím vás česká séria oslovila?

Zora Jaurová: V Čechách mal cyklus desať dielov, podľa počtu expremiérov. Tí však v dokumentoch odmietali vystupovať, no zopár filmov bolo veľmi dobrých, napríklad známy film o Grossovi.

Mátyás Prikler: V tom filme sa po prvýkrát ospravedlnil, že nebol dobrý premiér. Keď na Grossa zaútočia investigatívni novinári, bráni sa. Správa sa k nim inak, ako k 23-ročnému študentovi dokumentaristiky. S ním má rozhovor nový kontext, baví sa s ním preto inak. Tento psychologický moment je na tom zaujímavý.

Z. J.: Práve to je čaro celého tohto konceptu, no zaujímavé je aj to, že filmy o všetkých doterajších expremiéroch mapujú moderné dejiny. Mladí filmári v čase, keď sme ich oslovili, boli ešte všetci študentmi. Tú dobu si sami buď veľmi matne alebo vôbec nepamätajú, alebo sa na to pozerajú z celkom iného uhla ako majoritná spoločnosť.

Ako na nich politici reagujú?

Z. J.: Veľmi dobre.

M. P.: Politik sa bude inak baviť s Lenou Kušníerikovou ako by sa bavil so staršími filmármi akými sú Marek Šulík, Peter Kerekes alebo Robert Kirchhoff.

Čo môže divák očakávať od ich dokumentárneho výskumu?

Z. J.: Pri takomto type filmov má verejnosť často širokú škálu očakávaní a nie všetky môžu byť naplnené, čo bol aj prípad filmu Mečiar Terezy Nvotovej. Na jednej strane boli reakcie, že ním nič nové neodhalila a na

druhej strane prevažne mladšia generácia reagovala pozitívne. Dozvedeli sa, ako to bolo. Film Terezy Nvotovej apeluje hlavne na jej generáciu a v týchto dokumentoch je to podobné. Sú pohľadmi ľudí na práhu profesionálnej kariéry, väčšina z nich udalosti rekonštruuje.

Bude mať svoj dokument aj Robert Fico?

Z. J.: Lucia Kašová, ktorú sme oslovili, aby dokument o Ficovi natočila, bude mať trochu inú situáciu, keďže k slovenským expremiérom pribudol len tento rok a vec stále nie je jednoznačne uzavretá.

Podľa čoho ste vybrali jednotlivých autorov?

M. P.: Veľmi dôležitý je supervízor a dramaturg cyklu Peter Kerekes.

Z. J.: Je pedagóg a ich prácu pozná.

M. P.: Peter Kerekes nám dával tipy na študentov a my so Zorou sme pozerali ich filmy. Nepovedali sme, aby nám doniesli šesť študentov, autorov, ktorí sú niečím špecifickí, zaujímaví. My sme ich hľadali. Od začiatku bolo naším cieľom natočiť autorské dokumenty.

Mohli si sami vybrať, o kom chcú natáčať?

Z. J.: Rozdelenie, kto bude o kom točiť, sa prirodzene vykryštalizovalo.

M. P.: U dvoch to bolo jasné hneď na začiatku, napríklad Edo Cifra prirodzene natočil film o Ivete Radičovej.

Z. J.: Je zaujímavé, že máme päť filmárov autoriek, pričom expremiéri, až na Ivetu Radičovú, sú všetci muži.

Nie je autorská rôznorodosť tak trochu rizikom?

M. P.: Pred pár rokmi sme robili film Slovensko 2.0 (mozaika filmov rôznych slovenských autorov, pozn. red.), od ktorého niektorí diváci čakali desať geniálnych filmov. Ak sa im páčilo len päť, zavrhlí to ako zlý projekt. Toto sú dvadsaťšesťminútové autorské dokumenty a taká minútáž nemôže obsiahnuť všetko. Funguje, keď si autor vyberie jednu tému. Mária Brnušáková si pri Milanovi Čičovi, ktorý už nežije, vybrala zaujímavú tému o tom, ako sme z komunizmu prešli do 90-tych rokov a zachytáva zmenu tej doby. Kristína Laidenfrosová natočila film o Čarnogurskom, kde bola, zjednodušene povedané, téma, ako sa z Čarnogurského stal solitér. Lena Kušníeriková sa napríklad pri Dzurindovi pýta, prečo to nemohlo byť lepšie.

Ja to teda budem považovať za vzorkovník mladého slovenského dokumentu.

M. P.: To dúfam.

Kam teda smeruje náš autorský dokument?

M. P.: Táto generácia to má v niečom ťažké. Je tu generácia dokumentaristov z 90-tych rokov: Jaro Vojtek, Robert Kirchhoff, Peter Kerekes, Marko Škop atď, ktorí mali pred sebou Dušana Hanáka. Nebola tu síce vybudovaná infraštruktúra, na film neboli peniaze, no výhodou bolo, že nestáli v nikoho tieni. Súčasní absolventi vstupujú do prostredia, ktoré už 25-ročnú kontinuálnu minulosť má.

Vyhraňujú sa voči staršej generácii?

M. P.: Nemyslím si, tá generácia ich na škole vychováva, čo je dobré.

Z. J.: Mne je sympatické, že nemajú tendenciu samoúčelne experimentovať s formou, na rozdiel od českej série. Nepotrebujú dokazovať svoju originalitu, vedia, čo znamená dokumentaristická práca.

M. P.: Išli na to s pokorou, čo ale neznamená, že boli vystrašení.

Zjednocuje jednotlivé prístupy nejaký spoločný prvok?

Z. J.: Natáčali o obrovských spoločenských autoritách. V každom z tých filmov, hoci v inej podobe, vidieť, že každý z autorov zrejme bojoval s tým, že politik je verejná osoba a tým je svojím spôsobom osobne zdeformovaný. Hrajú totiž stále, aj v súkromí. Je omnoho ťažšie dostať sa pod kožu takému človeku. Dá sa o to pokúsiť, možno sa to podarí alebo sa ukáže pretváarka. To druhé vyvstalo ako zaujímavý leitmotív, ktorý spája všetky tieto filmy. To, ako sa s tým autori vysporiadali, charakterizuje štýl jednotlivých dokumentov.

Roberta Tóthová

Projekcia sa uskutoční v rámci sekcie Work in Progress:

22. júna: 18:00

Kino Úsmev VSE Cinema

Osmičkové výročia

Dvaja režiséri stvorili ocenený portrét Havla

Keď v roku 2006 po páde z mrakodrapu tragicky zahynul český režisér Pavel Koutecký, mal práve rozpracovaný dokument o Václavovi Havlovi. Na jeho dokončenie sa podujal Miroslav Janek – a tak vznikol časozberný Občan Havel.

Málokto sa môže pochváliť nasledovným obsadením filmu: Václav Havel, Olga Havlová, Dagmar Havlová, Václav Klaus, Miloš Zeman, Bill Clinton, Madeleine Albright, Rolling Stones. To je naozaj slušná východisková zostava pre český film. Jeho režisér Pavel Koutecký už pred týmto dokumentom natočil niekoľko titulov o ponovembrovom politickom dianí. Občan Havel – ako už samotný názov objasňuje – sa venuje predovšetkým osobnosti prvého českého prezidenta po

roku 1989. Divák sleduje jeho pracovnú i životnú cestu od roku 1993 až po rok 2003, teda celú jednu dekádu. Mnohovrstevnatá osobnosť Václava Havla ponúka široké spektrum námetov a situácií, ktoré stoja za pozornosť. Nejde len o jeho rôznorodý pracovný program, ale aj o súkromné turbulencie: rozlúčka s manželkou Olgou, choroba, manželstvo s herečkou Dagmar Veškrnovou...

Do bohatého defilé nazbieraného filmového materiálu však zasiahla tragická smrť

časopisu Reflex opýtala, či občas kvôli tomu nemajú tichú domácnosť, odpovedal: „Naopak, my máme veľmi hlasnú domácnosť! Tonička je mi rovnocenným spoluautorom a cenným oponentom. Ja to vždy nejako natočím a ona to tam nejako nájde – i veci, o ktorých som sám netušil, že ich točím. Svojou analytickou myslou to zröntgenuje a prehodnotí. Je veľké šťastie, že ju mám,“ vyznal sa Janák. O tom,

režiséra Pavla Kouteckého v roku 2006. Producentka sa so žiadosťou o dokončenie snímky obrátila na ďalšieho známeho dokumentaristu Miroslava Janeka. Ten v rozhovore pre český časopis Reflex poznamenal: „Václava Havla som obdivoval takpovediac pre jeho dielo a Olgu pre jej nekompromisné postoje.“ Zrejme aj preto s ponukou dokončiť film súhlasil a strihu sa už tradične ujala jeho manželka Tonička Janková. Tá manželove filmy strihala už takmer tridsať rokov. Keď sa ho redaktorka

ako sa historici dívajú na historický film a ako filmári spracúvajú historické fakty budú dnes na festivale diskutovať prizvaní filmári a historici.

mam

Diskusia o osmičkových výročiach s názvom Čas, ktorý sme žili – o dejinách, filmoch, faktoch a fikciách bude:

22. júna: 11:00

Kulturpark 2 JOJ Cinema

Dokumentaristka Bibiana Beňová ilustruje naše dejiny na pozadí starých budov.

Lesk a bieda tovární na zabudnuté príbehy

Sú staré, spustnuté a na okraji záujmu. Predsa sa však našiel niekto, kto sa rozhodol zmapovať osudy šiestich industriálnych budov na Slovensku. Tabačka v Smolníku je spätá s odsunom karpatských Nemcov, obuvnícke závody v Partizánskom zasa odzrkadľujú viaceré zmeny na politickej scéne 20. storočia. Pred kameru tímu okolo režisérky Bibiany Beňovej si sadli ľudia, ktorí bezprostredne zažili vrcholy aj pády týchto industriálnych kolosov a ich životy boli s nimi priamo späté.

Rodená Banskobystričanka v roku 2015 dokončila svoj celovečerný debut s Michaelom Kabošom pod názvom Prízraky. „Zaoberali sme sa bývalým vojenským priestorom neďaleko Prahy, ktorým naozaj pochodovali dejiny 20. storočia,“ hovorí o zrode myšlienky režisérka. Krátko nato sa na workshope zoznámila s dokumentaristom Petrom Kerekesom, ktorý sa zaoberá podobnými témami a cyklus produkoval. Ďalší sled udalostí prišiel podľa režisérkiných vlastných slov veľmi organicky –

v podobe dvojice fotografov Tomáša Maninu a Juraja Fifika. Tí už dlhodobo fotografovali slovenský industriál. „Po mojich skúsenostiach s predchádzajúcim projektom mi to prišlo ako veľmi zaujímavý priestor, na základe ktorého sa dajú spracovať slovenské dejiny 20. storočia,“ dodáva Beňová. Rozprávať nechala nielen samotné budovy, ale (predovšetkým) ľudí, ktorí s nimi boli bytostne spojení.

Starých opustených industriálnych budov je na Slovensku neúrekom, dokumentárny cyklus, ktorý neskôr dostal názov Budujeme Slovensko, mal priestor na šesť z nich. „Chceli sme si prejsť dejinami 20. storočia. Bolo teda pre nás dôležité, aby sa vybraná budova dotýkala nejakej celospoločenskej témy. Hľadali sme metafory a paralely a podľa toho sme vyberali aj tie objekty,“ vysvetľuje Bibiana Beňová. Pre filmové spracovanie je podstatné nájsť aj vhodných protagonistov, v tomto prípade štáb hľadal ľudí, ktorých

spomienky tieto zabudnuté objekty oživil. Z väčšieho množstva vybraných objektov sa napokon vykryštalizovalo šesť: cukrovar v Šuranoch, tabačka v Smolníku, zimný prístav v Bratislave, niklová huta v Seredi, zbrojovka v Dubnici nad Váhom a Bafove závody v Partizánskom. Podľa Beňovej mali k týmto závodom ich bývalí zamestnanci veľký vzťah, zamestnávali často aj celé generácie rodín a vytvárali kultúrno-spoločenské zázemie aj pre manželky či deti zamestnancov. „Bolo to veľmi emočné, ľudia tie budovy, ktoré sa im rozpadávali pred očami, oplakávali ako člena rodiny,“ hovorí režisérka.

Prekvapením aj pre ňu samotnú bol napríklad fakt, že pri Smolníku kedysi bola rozvinutá infraštruktúra aj spoločenský život, dokonca tam v rámci továrne fungoval mandolínový pánsky klub. Práve na tomto mieste riešili tému povojnových odsunov obyvateľstva, keďže na tomto území od 13. storočia žili karpatskí Nemci.

„Jednak ich po vojne odsunuli a potom tam tiež agitovali červení komisári, ktorí ich presviedčali a lákali na sovietsky raj, čo sa skončilo tragicky, pretože tam na nich čakal hlad a bieda a keď sa chceli vrátiť naspäť, tak už nemohli,“ pokračuje Bibiana Beňová. Teraz podľa nej v Smolníku predsa len žijú aj niekoľkí potomkovia karpatských Nemcov či repatrianti, ktorí sa vrátili z Ukrajiny. „Tam sme sa stretli s tým, že tí Nemci o tom ešte stále nechceli rozprávať, aj po toľkých rokoch od vojny to pre nich ešte stále bola citlivá téma,“ tvrdí režisérka a dodáva, že v našich dejinách máme ešte stále veľa jaziev a jazvičiek.

Po roku a pol intenzívnej práce si však už Bibiana Beňová chce trochu oddýchnuť od témy ruín. A zo Slovenska sa tematicky chystá vydať poriadne ďaleko, na Papuu. Tam už s partiou známych pred časom sledovali prerod miestnych tradičných domorodcov na moderných ľudí so smartfónmi. Z toho Beňová plánuje urobiť medzinárodný

projekt o kultúrnom strete. „Dnes už neexistuje žiadne delenie na ‚oni‘ a ‚my‘, ale všetci sme súčasťou jedného sveta,“ myslí si. Na prvý pohľad možno geograficky úplne odlišná téma, obe sa však vlastne venujú akémusi vývoju spoločnosti. To tiež nie je úplná náhoda, keďže Bibiana Beňová má za sebou okrem štúdia žurnalistiky aj kultúrnu antropológiu. Podľa jej slov bol pre ňu po rokoch dôležitý aj návrat na Slovensko z Prahy, kde roky žije, práve prostredníctvom dokumentárneho cyklu Budujeme Slovensko.

„Mala som potrebu opäť sa dotknúť domova, bolo to pre mňa veľmi dôležité,“ hovorí. Medzi jej ďalšie plány patrí aj snaha zmapovať českú migráciu a prostredníctvom nej pripomenúť ľuďom, že aj mnoho starých rodičov ľudí s dnešnými xenofóbnymi názormi bolo v minulosti v koži tých, ktorí emigrovali a klopali na cudzie dvere s prosbou o pomoc. „Pripadá mi, že je to dnes naozaj dôležitá téma,“ uzatvára režisérka.

Mária Mlaková

Dokumentárny cyklus zo sekcie Slovenská sezóna hrajú:
22. júna: 15:00
Kino Úsmev VSE Cinema

Pod jedným stromom | Under the Tree

Kunsthalle

11:00 Pod jedným stromom | *Under the Tree* (EC)
r. Hafsteinn Gunnar Sigurðsson, 2017, 89' fic. {OV/sk/en}

13:30 Leto | *The Summer* (EC)
r. Kirill Serebrenikov, 2018, 126' fic. {OV/en/sk}

16:30 Ľadové peklo | *Arctic* (AW)
r. Joe Penna, 2018, 97' fic. {EV/x/sk}

19:00 Zlodeji | *Shoplifters* (B2C)
r. Hirokazu Koreeda, 2018, 121' fic. {OV/en/sk}

Kulturpark JOJ Cinema

K1 10:00 Tráva | *Grass* (LA)
r. Hong Sang-soo, 2017, 63' fic. {OV/en/sk}

K1 12:30 Človek, vesmír, čas a človek | *Human, Space, Time and Human* (AW)
r. Kim Ki-duk, 2018, 122' fic. {OV/en/sk}

K1 15:30 Zabudnuté verše | *Oblivion Verses* (CF)
r. Alireza Khatami, 2017, 92' fic. {OV/en/sk}

K2 16:00 Súťaž krátkych filmov V | *Competition of Short Films V* (SH)
r. rôzni/various, 2017 – 2018, 84' {OV/en/sk}

K1 18:00 Škrtič z Martfú | *Strangled* (NO)
r. Árpád Sopsits, 2016, 120' fic. {OV/en/sk}

K2 18:30 Súťaž krátkych filmov VI | *Competition of Short Films VI* (SH)
r. rôzni | various, 2017, 87' {OV/en/sk}

K2 21:00 Prízrak | *A Ghost Story* (IN)
r. David Lowery, 2017, 93' fic. {EV/x/sk}

K1 21:30 Peklo | *Cold Hell* (LNS)
r. Stefan Ruzowitzky, 2017, 92' fic. {OV/en/sk}

Kino Slovan

11:30 Donbas | *Donbass* (EC)
r. Sergej Loznica, 2018, 121' fic. {OV/en/sk}

14:00 Čiara | *The Line* (SS) r. Peter Bebjak, 2017, 113' fic. {OV/en/sk}

16:30 Čas sluhů | *Time of the Servants* (AM)
r. Irena Pavlásková, 1989, 111' fic. {SV/en/x}

19:00 Tlmočník | *The Interpreter* (SS)
r. Martin Šulík, 2018, 113' fic. {OV/sk/en}

21:30 Zaslúbená krajina | *Sweet Country* (AW)
r. Warwick Thornton, 2017, 113' fic. {EV/en/sk}

Kino Úsmev VSE Cinema

12:30 Hannah | *Hannah* (EC)
r. Andrea Pallaoro, 2017, 95' fic. {OV/en/sk}

15:00 Budujeme Slovensko | *Constructing Slovakia* (SS)
r. Bibiana Beňová, 2017, 78' doc. {SV/x/x}

18:00 Work in Progress: Expremiéri | *Ex Prime-Ministers* (SS)
r. rôzni/various, 2018, 78' doc. {SV/x/x}
– výber z pripravovaného dokumentárneho cyklu |
presentation of upcoming documentary series

20:30 Best of Azyll 2018 | *Best of Azyll 2018*
r. rôzni | various, 2018, 120' {OV/en/sk/x}

23:30 Blok 99 | *Brawl in Cell Block 99* (LNS)
r. S. Craig Zahler, 2017, 132' fic. {EV/x/sk}

Kvetinárstvo | The Flower Shop

Kino Tabačka

15:30 Kvetinárstvo | *The Flower Shop* (SS)
r. Ruben Desiere, 2017, 78' fic. {OV/en/sk}

18:00 Bez rozlúčky | *No Farewells* (LA)
r. Christophe Agou, 2017, 99' doc. {OV/en/sk}

Hotel Artemis | Hotel Artemis

AMFITEÁTER NOVÝ ČAS

21:30 Hotel Artemis | *Hotel Artemis* (AMP)
r. Drew Pearce, 2018, 93' fic. {EV/sk/x}

KINOVOZEŇ R 609 Spišian z BA do KE
14:30 Gangsterdam | *Gangsterdam*
r. Romain Lévy, 2017, 100' fi c. {OV/sk/x}

17:00 Vážený občan | *The Distinguished Citizen*
r. Gastón Duprat, Mariano Cohn, 2016, 118' fic. {OV/sk/x}

KINOVOZEŇ R 602 Tatrallandia z KE do BA

07:00 Paráda | *The Parade*
r. Srdjan Dragojević, 2011, 115' fic. {OV/sk/x}

09:15 Vyššia moc | *Turist*
r. Ruben Östlund, 2014, 118' fic. {OV/sk/x}

SPRIEVODNÉ PODUJATIA

K2 11:00 Čas, ktorý sme žili... |
The time we lived...
diskusia | *panel discussion*
moderuje | *host*: M. Havran {sk/ΩEn}

K2 14:00 Trhlina – ako vznikala 3-dielna miniséria
o jednej z najväčších záhad Slovenska | *The Rift...*
diskusia | *panel discussion*
moderuje | *host*: J. Čurný {sk/ΩEn}

16:00 Alžbetina ulica SPIRIT ALŽBETINA
Fashion meets Art Film Fest, fashion show

17:00 Tabačka Baláž a Hubinák, talkshow {xE},
vstup | *admission*: 5,00 €
na Cinepass zadarmo (nutná rezervácia) |
free for Cinepass holders

16:00 – 24:00 Aupark – terasa
Rooftop Music Košice (vstup | *admission*: 7,00 €)

20:30 Tabačka Hudba z Marsu
koncert | *concert* (vstup voľný | *free admission*)

Kam v Košiciach**Osviežte sa podľa počasia.
Pod holým nebom alebo
pod strechou**

Počasia si občas neodpustí vrtochy, a preto sme pre vás vybrali tipy, ktoré s týmito neistotami z oblohy hravo zatočia. Či už pohotovo v meste, ešte počas festivalu alebo neskôr, ak ste sa rozhodli predĺžiť si pobyt v Košiciach.

Pozrite sa, kam sa ísť kúpať.

Ak máte chuť na osvieženie priamo v prírode, oplatí sa pocestovať necelé štyri kilometre z Košíc k **Priehrade pod Bukovcom**. Nádrž vyniká mimoriadne čistou vodou, aj preto sa teší obľube výletníkov. Okrem slnenia a plávania si tam môžete vychutnať vodné športy ako windsurfing, člnkovanie, alebo si môžete zarybáriť.

Keď hľadáte instantné riešenie nedostatkú pohybu medzi projekciami, **Mestská plaváreň s letným kúpaliskom** na Rumanovej ulici sa núka ako ideálne riešenie. Je hneď

vedľa Kunsthalle, tak si k Cinepassu pribalíte aj plavky a len pár krokov od premietacej miestnosti môžete skočiť do bazéna. A to buď do 50-metrového plaveckého, prípadne neplaveckého. Pripravení sú tu aj na deti.

Ďalšia zastávka je na ulici Protifašistických bojovníkov 4. Ide o **Mestskú krytú plaváreň** (niekedy uvádzaná tiež ako Dragon Aréna), v ktorej nájdete plavecký bazén spojený z 50- a 25-metrového bazéna. Hneď vedľa tohto areálu sa nachádza Beach Club. Ide o vonkajší

areál s malým detským bazénom. Dospelí, ktorým voda až tak nechýba, sa tu môžu sľniť a relaxovať, prípadne si dať niečo pod zub v reštaurácii s barom. Deti sa zatiaľ vybláznia v malom bazéniku.

A jeden tip vám dáme aj na príbehi obrastené kúpalisko **Červená hviezda** na Staničnom námestí. Nájdete v ňom jeden vodnopólový bazén, plavecký, detský i bazén pre neplavcov. Oficiálne otvára sezónu

až na leto, ale ak ostávate v Košiciach dlhšie, určite sa tam zastavte.

zs

V ďalších vydaniach Festivalového denníka vám prinesieme tipy, kam ísť na výlet v okolí.

Arctic captured interest at this year's Cannes Film Festival.

A film inspired by a photo of Mars

He hails from São Paulo, Brazil, but for almost a decade he has lived in the United States. Joe Penna has many interests, film being just one of them. He chose the nickname Joe primarily because Americans found his Portuguese surname difficult. The latest addition to his portfolio is a nearly wordless polar drama starring Mads Mikkelsen.

So far, what do you think of the festival and the atmosphere here?

I just got here last night, so this is my first time out. I'm still trying to get used to the jet lag. But this is my kind of weather. I like the sun; I like the nice, beautiful, swinging trees. It's my first time in Slovakia, my first time in this part of the world.

When I was researching for this interview, I found that your career is a combination of YouTube channels, feature films and television. Which of these media do you feel most at home in?

I mean, I've been doing YouTube for so long; I had my 12-year anniversary very recently, so I feel like that's where I grew up, where I honed my skills. The feature film is a new, exciting challenge for me. I can't wait to do more of that.

Your short film *Turning Point* was selected for the Tribeca Film Festival in New York.

It was always hard getting films into festivals. We had to apply for Tribeca and all these other festivals. Hearing from Tribeca was just amazing, because that was one of the top festivals we were looking at. Same thing with Cannes for the feature film [*Arctic*]. We applied to every festival we could; if it existed, we applied to it. After getting

into Tribeca, we had to say "no" to a lot of people, because [Tribeca requires] their short films to premiere there.

Let's talk about *Arctic*, which is in this year's programme here at Art Film Fest. I've read that it's very different from your YouTube work. What's the story behind it? How did the idea for a film like this come to you?

That's right, you've done a lot of homework. The idea initially came from a picture I saw on the internet of the planet Mars. There were some trees, and it was a harsh place to live, but still survivable. And I thought, "What an interesting place for a survival film, about somebody who's stranded there!" So I wrote the film with my writing partner, we sent it off to our agent, and they said, "This is really great; we love the story, but have you heard about *The Martian*, this film that's coming out soon?" So we had to change it to the Arctic.

The film stars Mads Mikkelsen. How did you manage to get him into it?

Mads and I got into a Skype call, and we talked for two hours about the film. He was asking me questions about how I would do certain scenes, and why I wrote certain things in certain ways. And that was it; we

Photo: Peter Stas

clicked, and off we went. When we were writing the script, we wanted to write it as "blank" as possible. It doesn't even need to be a man. I could be anybody in that role. We don't talk about a wedding ring, we don't give him any pictures. We want the audience to invent their own story about who this person is. Because the film tells the story about what he does. Who is he? I leave that up to you.

You shot the film in Iceland. Why?

We ended up with Iceland just because it's such a beautiful country.

What's your opinion on contemporary American cinema?

It's so varied. Half of the films being made are these huge blockbusters, with hundreds of millions of dollars being spent. And then half of them are these small dramas,

almost European in style. And everything in between. I loved *A Ghost Story* and *Ex Machina*. Actually, our next film takes place inside of a spaceship.

Barbora Gvozdjaková

Arctic, from the section Around the World, will be screened on: **22 June, 4:30 pm** Kunsthalle

The festival team recommends

A breathtaking thriller and a minimalist drama from independent American filmmakers

It isn't easy to give precedence to two films from a collection of seven, which themselves were chosen from a list of more than 100 titles. The fact is that every single film in the American Indies section is in some way unique, and not just in terms of genre. That said, I always devote particular attention to debut auteurs. And so if I'm limited to recommending just two films, I'd have to pick *Super Dark Times* and *Lucky*. The first is a breathtaking thriller, the second a minimalist drama.

Super Dark Times is a visually captivating portrayal of how a single tragic event can change a young person irreversibly. The film could be summed up as

a teenage nightmare. The expertly crafted atmosphere is primarily built upon slow yet relentlessly escalating suspense. At times it's actually difficult to believe that this gripping thriller, which can also be seen as a meditation on the loss of innocence, is its director's feature-length debut. No fan of psychological thrillers should let this one pass them by.

Lucky is a very special film to me. If you read a synopsis of it, you'll probably decide against seeing it. And I must admit, so did I at first. Nevertheless, I was won over by the names David Lynch in an accompanying role and well-known actor John Carroll Lynch in his directorial debut. This is indeed

Lucky
www.outnow.ch

a minimalist film, one where not much happens. But thanks to the incomparable performance of Harry Dean Stanton, the picture glows with unbelievable energy. Stanton conveys drama, humour, but above all fundamental reflections on life and death. If you manage to grasp these ideas and tune into them, they'll stay with you and leave you gratified.

Going to see this film is an act of tribute to a brilliant actor who, unfortunately, did not live to see its cinematic release.

Harry Dean Stanton, known for his roles in *Twin Peaks* and *Paris, Texas*, departed this world three months before *Lucky's* premiere at the age of 91. But as he himself says in the film: "It's all going to go away. Into blackness. The void. And nobody's in charge. Nothing –that's all there is. "And what are we supposed to do then? Stanton adds: "You smile!"

Daniel Vadocký,
section programmer, American Indies

Meky Žbirka prišiel na festival uviesť film *Yellow Submarine* a rozdal aj pár rozhovorov. Foto: Peter Stas

Delegácia k filmu *Pavúk živo* diskutovala. Foto: Patrik Bucko

Režisérka Eva Križková rozpráva o svojom filme *Boj*. Foto: Peter Stas

Festivalová manažérka zo Švédskeho filmového ústavu Jing Haase si užíva diskusiu k sekcii Krátke filmy špeciál: Švédsko. Foto: Peter Stas

Film piatich režisérov *Okupácia 1968* už videli prví diváci. Foto: Peter Stas

Diskusie o filme prebiehajú na každom rohu. Foto: Patrik Bucko

ORGANIZÁTORI: ART FILM FEST s.r.o. FORZA		SPOLUORGANIZÁTORI: 					
FESTIVAL FINANČNE PODPORIL: 		GENERÁLNY REKLAMNÝ PARTNER: 		HLAVNÍ PARTNERI: 		TOTO PODUJATIE SA REALIZUJE VĎAKA PODPORE KOŠICKÉHO SAMOSPRÁVNEHO KRAJA	
FESTIVAL SA KONÁ POD ZÁŠTITOU PREDSEDU VLÁDY SLOVENSKEJ REPUBLIKY PETRA PELLEGRINIHO.							
OFICIÁLNE AUTÁ FESTIVALU: MOTOR - CAR Košice s.r.o.	OFICIÁLNY FESTIVALOVÝ HOTEL: hotel asmin	LOGISTICKÝ PARTNER FESTIVALU: 	OFICIÁLNY FESTIVALOVÝ PREPRAVCA: 	REKLAMNÍ PARTNERI: 			
HLAVNÍ MEDIÁLNI PARTNERI: 				OFICIÁLNI DODÁVATELIA: 			
MEDIÁLNI PARTNERI: 				PARTNERI: 			